

16. søndag etter Trefoldighet 2019, Asbjørn Hjorthaug (ELBK)

Tekster: Salme 91, Job 5:17-27, Efes 3:13-21, Luk 7:11-17, II Joh 11:1-45

I dag møter vi døden.

Etter hvert som jeg har blitt eldre, er det flere og flere jeg kjenner av venner og familie som dør. Det er naturens gang. Kirkegården er full av kjentfolk. Vi vet om at den kommer engang til oss alle, brått og uventet eller naturlig etter som årene og alderen er der. Men selv om vi vet dette så blir vi igjen overrasket når døden ofte kommer uten varsel. Vi blir aldri fortrolig med døden. Den er og blir vår siste fiende. Selv om våre liv har vært forskjellige, om vi har vært rike eller fattige, ensomme eller omgitt av mange, så er vi innfor døden avkledd og like. Vi mister alt vi har og får ikke med oss noe som helst i graven, hverken penger, eiendeler, ære eller berømmelse.

I dag møter vi Han som har seiret over døden.

Det er stor forskjell på hvordan vi møter døden. Noen tror på et håp etter døden. Ordene fra Jesus i dagens tekst er som en lysende portal for den som forlater dette livet: «*Jeg er oppstandelsen og livet. Den som tror på meg, skal leve om han enn dør.*» Det er ikke slutt for den som tror på Jesus. Det er starten på noe nytt fordi: «*hver den som lever og tror på meg, skal aldri i evighet dø.*» Men det finnes mange som ikke har noe håp, der alt er mørkt og en står foran det store intet. Innfor døden står en alene med alt. En vet ikke hva en skal tro. En ser tilbake på livet etter lyspunkt og gode sider ved en selv som en kan bruke som en forsikringsordning. Kanskje det likevel er et liv etter døden? Men døden er ubønnhørlig i sin dom. Døden er lovens sterkeste tale fordi den slår fast at syndens lønn virkelig er døden.

Som kristne skal vi se døden som en seier. Det er Gud som avgjør når han vil hente hjem sine. Det er Gud som bestemmer at nå skal vi endelig nå målet som er himmelen.

Men selv om vi tror og vet dette, så sniker det seg inn en frykt for døden. Den er fortsatt vår fiende. Da er det viktig at tanken på døden ikke driver en til å grave seg ned i sine egne tanker og følelser. Der finner du ingen trøst i døden. Tanker på døden skal drive oss til Kristus Jesus og løftene i Ordet. Der kan jeg finne håp og trøst. Han er virkelig Veien og Livet. Vi kan snakke åpent om døden. Den er ikke noen trussel for vårt forhold til Gud. «*Døden er oppslukt, seieren vunnet. Død, hvor er din brodd? Død, hvor er din seier? Dødens brodd er synden, og det som gir synden kraft, er loven. Men Gud være takk, som gir oss seier ved vår Herre Jesus Kristus!*» 1Kor 15,55ff. Vi er tross alt Guds kjære barn gjennom dåpens bad og ved troen på Jesus får jeg lov til å trøste meg til dette hver eneste dag.

«*Vi vil at dere skal vite, søsken, hva som skjer med dem som er sovnet inn. Dere skal jo ikke sørge som de andre, de som er uten håp. 14 For om Jesus døde og sto opp, og det tror vi, så skal Gud også ved Jesus føre dem som er sovnet inn, sammen med ham.*» 1 Tess 4,13-14

Døden i møte med Jesus.

Enken fra Nain fulgte sin eneste sønn til graven. Situasjonen var fortvilet. Først mistet hun mannen, så sin eneste sønn. Jesus viser oss at han er et ekte menneske. Han reagerer som de fleste av oss. «*Da Herren fikk se enken, fikk han inderlig medfølelse med henne og sa: «Gråt ikke!»*» Luk 7,13. Han fikk medfølelse over for hennes fortvilte situasjon og trøstet henne. Han spør ikke etter hvem hun er. Det er bare en han møter på sin vei. Når han sier «*Gråt ikke*» så er det ikke fordi han ikke vil at vi skal sørge, men fordi han vil bringe inn et nytt håp. «*Så gikk han bort og la hånden på båren. De som bar den, stanset, og han sa: «Du unge mann, jeg sier deg: Stå opp!»*» Luk 7,14. Jesus vil vise alle som var der og oss som hører hans ord i dag, at han har seiret over døden. Han viser oss at han er prøvet i alle ting med oss. Han vet hvordan det kjennes å møte mennesker i den ytterste nød. Og han har omsorg for oss og vil hjelpe oss gjennom slike fortvilte situasjoner som vi en eller annen gang vil havne i. Vi er ikke glemt. Han husker på oss. Han står i dag ved Faderens høyre hånd og går i forbønn for oss. Kjære venn som har kjent på sorgen og tapet av nære og kjære, Jesus ser deg, og han har «*inderlig medfølelse med deg*». Han mener alvor når han sier til deg «*Kom til meg, alle dere som strever og bærer tunge byrder, og jeg vil gi dere hvile.*» Matt 11,28 Det har han her vist i praksis. Så er også denne beretningen et eksempel til etterfølgelse. Vi skal også stoppe opp å vise medfølelse med de som lider tap, uansett hvem det er. Vi kan trøste og gi håp. Vi kan vise til hva Jesus gjorde og trøste de med Guds eget ord og løfte: «*Gråt ikke*», fortvil ikke, det finnes et håp i evangeliet for alle.

Det neste eksemplet i dagens tekst forsterker dette ytterligere. Her møter Jesus døden ikke hos en tilfeldig som han møter i sin vei, men en kjær venn. En venn Jesus var glad i og holdt av. En venn som hadde to søstre, Maria og Marta, og som han besøkte ved flere anledninger. I Luk 10 fortelles det om Jesus som besøkte søstrene. Maria satte seg ved Jesu føtter og lyttet til hans ord, mens Marta hadde det travelt med å ordne i huset siden Jesus kom på besøk. Marta ble irritert på Marie som ikke hjalp til, men Jesus svarte henne: «*Marta, Marta! Du gjør deg strev og uro med mange ting. Men ett er nødvendig. Maria har valgt den*

gode del, og den skal ikke tas fra henne.» Luk 10,41 Det finnes noe som er viktigere enn alt annet, det er å beholde den gode del. Den gode del er evangeliet om syndenes forlatelse. Den gode del kan en miste. Det er viktig å holde fast ved troen på Jesus Kristus om en ikke skal miste målet og gå fortapt. Da blir døden ingen vinning, men bare et tap. Djevelen går rundt og vil ha tak i deg. Han kommer som en brølende løve eller som en lysets engel. Han er like farlig der han lokker med synden, eller han lokker med falsk lære. Begge deler fører bort fra Kristus. Det koster kamp og strid å nå himmelen. Det koster kanskje venner og berømmelse. Det koster kanskje små kår i kirkelig mening. Men alt det vi må igjennom her nede er småteri mot dette å få komme til himmelen. Lasarus, Jesu venn og bror til Maria og Marta. Han var blitt syk og Jesus fikk beskjed: *"Herre, han som du er så glad i, er syk."* Men Jesus var ca 35 km unna, og tilsynelatende hadde han det ikke travelt med å komme. Det gikk et par dager. Gud setter oss av og til på prøve. Hans planer er ikke alltid våre. Derfor kan svarene på våre bønner ta tid. Det var etter Guds plan at sykdommen og døden skulle skje, slik at Gud blir æret og Jesu herlighet blir åpenbart. Gjennom underet med Lasarus fikk han vise oss at han var sann Gud. Gud vender alt til det beste for oss. Om sykdom og nød, ja om endog døden skulle ramme oss, så er det ikke utenfor hans kontroll. Han vil vende det til det beste for oss. Tenk om vi kunne få nåde til å legge alt i hans omsorgsfulle hender. Hva hadde vi da å frykte?

Jesus er klar over at mange er ute etter ham og at de planlegger hans død. Derfor blir det viktig å få manifestert at han virkelig er Guds Sønn. I v 7-8 hører vi at Jesus ville dra tilbake til Jerusalem, men disiplene advarte ham. Sist han var der prøvde jødene å steine ham. Men Jesus svarer: *"Har ikke dagen tolv timer? Den som vandrer om dagen, snubler ikke, for han ser lyset i denne verden. Men den som vandrer om natten, han snubler, fordi han ikke har lys i seg."* Ennå er det dag og sola skinner. Jesus har fortsatt tid til sitt virke. Det er Guds vilje at han skal fortsette. Men når Gud vil at det skal være natt, da er timen inne. Med stor frimodighet begir Jesus seg inn i jødernes høyborg. Det som skulle skje med Lasarus ville bli til en trosstyrke for disiplene. Det ville være en preken med temaet om Jesu oppstandelse.

For Jesus sier til Marta, hun som hadde så mange bekymringer: «Jeg er oppstandelsen og livet, den som tror på meg, skal leve om han enn dør. Og hver den som lever og tror på meg, skal aldri i evighet dø. Tror du dette?" Mørkt og svart kan det være for noen og hver av oss. Det går ikke som vi trodde. Skuffelser og nederlag står i kø og alt blir mørkt. Men så lenge evangeliet forkynnes og nådemidlene forvaltes er det dag. Da har du livet og troen på Jesus Kristus. Uansett hva han fører oss inn i, så har han kontrollen. Han vil ta seg av oss, høre våre bønner og gå ved vår side.

Jesus kommer til Betania. 4 dager har Lasarus ligget i graven. Det lukter av han enda han har et klede rundt seg med velluktende salve. Sorgen over tapet av broren er til å ta og føle på. Skuffelsen er stor over at Jesus ikke kom med engang og at han drøyde så lenge. Marta, den mest aktive av de to søstrene, springer Jesus i møte. På den ene siden viser hun skuffelsen over at han ikke kommer tidligere. Samtidig avlegger hun en klar bekjennelse om at Jesus har makt over døden, og at han er Guds Sønn. Jesus sier at dette skal skje, men Maria er ustabil. Hun tolker det slik at det skal skje på den siste dagen. Men Jesus tar seg tid og kommer med de kjente ordene som brukes ved begravelser: *«Jeg er oppstandelsen og livet, den som tror på meg, skal leve om han enn dør. Og hver den som lever og tror på meg, skal aldri i evighet dø. Tror du dette?» «Ja, Herre,» sier hun, «jeg tror at du er Messias, Guds Sønn, han som skal komme til verden.»* Dette er sterkt og klart. Jesus underviser om døden og oppstandelsen, lov og evangelium og det fører til tro. For en sterk bekjennelse av Marta. Jesus er dødens overmann. Vi skal ikke dø. Vi skal leve i evighet sammen med Jesus både Martha, Maria og Lasarus. Selv om Lasarus legges i graven så eier han det evige livet. Det er dette som er vårt håp. Dette er årsaken til at vi søndag etter samles om Guds ord og sakrament. Vi holder troen på Jesus Kristus levende og sikrer oss det evige livet. Det er en annen Marta som går tilbake til Maria: *«Da hun hadde sagt dette, gikk hun og kalte i all stillhet på sin søster Maria og sa til henne: Mesteren er her og spør etter deg»*

Jesus stod utenfor byen, sammen med Maria og Marta. De trodde at Jesus var livets Herre. Jesus ber om å få se graven der han er lagt. Så står det om Jesus at han var opprørt og rystet av alt han så og hørte. *«Jesus gråt. "Se hvor glad han var i ham", sa jødene.»* Jesus sørger med de sorgende og gråter over en venn. Tydelig trengt Jesus fram som menneskesønnen, en som oss som gråter når han møter døden og tapet av en venn. Så beordrer Jesus steinen vekk. Marta advarer om at det lukter av Lasarus, igjen måtte Jesus undervise henne om hans makt og herlighet. Steinen fjernes, og Jesus vender seg mot sin Far i himmelen. *«Da han hadde sagt dette, ropte han høyt: «Lasarus, kom ut!»* På Guds ord kommer Lasarus ut iført lik-klærne. Jesus sier: *«Løs ham og la han gå.» «Mange av jødene som var kommet til Maria og hadde sett det Jesus gjorde, kom til tro på ham.»* Slik er Jesus. Han bryr seg om oss inn i vår hverdag. Han har selv erfaringer med død og sorg og vet at du trenger trøst og oppmuntring. Han vil vi skal komme til han med alle våre bekymringer: *«Kast all deres bekymring på ham, for han har omsorg for dere.» 1 Pet 5,7*

Den åndelige død og Jesus.

Fortellingen her er også en tydelig påminnelse om den åndelige død. Ett hvert menneske er åndelig død i og med syndefallet. Fra vi blir unnfanget og født, så er livet en vandring mot gravplassen. Paulus sier: «*Dere var en gang døde på grunn av deres misgjerninger og synder.*» Efs 2,1. Men Gud kunne ikke se på at hans ypperste skapning skulle gå fortapt. Derfor sendte han Jesus. Han levde et liv i fullkommenhet under loven. Likevel døde denne rettferdige på korset. Han betalte hele verdens syndeskyld og tilbyr alle mennesker syndsforlatelse, rettferdighet og evig liv, av bare nåde, helt gratis.

Den døde var død. Jesu ord vekket opp den døde til nytt liv. I dåpen ble vi vekket til live gjennom Kristi ord og vann, vi som var åndelig døde. Det er bare Kristus som gjennom den Hellige Ånd kan gjøre slike under. Vi tror at vi er Guds barn gjennom det Kristus har gjort for oss. Det gamle menneske i oss blir vi kvitt for godt i døden og i oppstandelsen. Derfor er døden en seier. Her i verden må vi holde det gamle menneske i sjakk. Det skjer ved lovens ord. Ved loven lærer vi synden å kjenne og vi drives til Kristus og hans tilgivelse. Kristus gir oss nytt håp om det evige livet. Evangeliet er et rop fra Gud til oss: Kom ut, stå opp. Dine synder er deg forlatt. Vi vekkes til nytt liv. Det var ved Jesu ord at Lasarus og enkens sønn ble levende. Guds ord er skaperord som skaper liv av døde ting og av intet. Dersom dette ordet tas fra oss, forfalskes eller forvanskes, er dette levende ord bare menneske ord – uten kraft.

Vi trenger Guds ord rent slik at vi får evangeliet i dåpen, i avløsningen, i nattverden og prekenen. Det har en kraft ved seg at det vekker til liv og gir håp om evig liv.

Mange trodde Jesus etter det som skjedde. Du har også hørt det som har skjedd. Ta det til deg og trøst deg med det.

Amen.